

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2024. gada 20. decembrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Jānis Neimanis, tiesneši Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mits,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 127/2024),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt 1962. gada 17. aprīļa Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākās Padomes Prezidija dekrētu Nr. 17 “Par Latvijas PSR Jēkabpils un Krustpils rajonu apvienošanu” par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 2. un 85. pantam;

1.2. atzīt Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pielikuma „Administratīvās teritorijas, to administratīvie centri un teritoriālā iedalījuma vienības” 19.12. apakšpunktu par neatbilstošu Satversmes 3. pantam;

1.3. atzīt Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pārejas noteikumus par neatbilstošiem Satversmes 1., 2. un 101. pantam;

1.4. atzīt Valsts kases un Jēkabpils novada domes rīcību par prettiesisku un neatbilstošu Satversmes 85. un 100. pantam.

2. Dekrēts paredzēja Krustpils rajona likvidāciju un administratīvu Jēkabpils un Krustpils pilsētu apvienošanu Latvijas Padomju Sociālistiskajā Republikā.

Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pielikuma „Administratīvās teritorijas, to administratīvie centri un teritoriālā iedalījuma vienības” 19.12. apakšpunkts noteic, ka Jēkabpils novadā (Jēkabpilī) ietilpst Krustpils pagasts.

Savukārt Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pārejas noteikumi regulē valstspilsētu un novadu pašvaldību darbības kārtību administratīvi teritoriālās reformas īstenošanas rezultātā.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtās konstitucionālās sūdzības pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pielikuma „Administratīvās teritorijas, to administratīvie centri un teritoriālā iedalījuma vienības” 19.12. apakšpunkta atbilstība Satversmei. Līdz ar to šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādītais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punkts noteic, ka persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē ietverto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu par Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pielikuma „Administratīvās teritorijas, to administratīvie centri un teritoriālā iedalījuma vienības” 19.12. apakšpunkta atbilstību Satversmes 3. pantam, bet ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības, proti, apstrīdētā norma ietilpst konkrēto pamattiesību tvērumā; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē ietvertās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*). Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa šo uzskatu pieteikumā pamatot.

Pieteikumā norādīts, ka Krustpils pagasts ir iekļauts Jēkabpils novadā, pienācīgi neizvērtējot iespēju iekļaut šo pagastu Sēlijas novadā. Pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata šāda rīcība ir pretiesiska un neatbilst Satversmes 3. pantam.

Pieteikumā nav sniegts pamatojums nedz tam, kādas konkrētas uz Pieteikuma iesniedzēju attiecināmas pamattiesības ir ietvertas Satversmes 3. pantā, nedz kādā veidā tieši Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pielikuma „Administratīvās teritorijas, to administratīvie centri un teritoriālā iedalījuma vienības” 19.12. apakšpunkts šīs pamattiesības aizskar. Pieteikuma iesniedzējs nav arī sniedzis pamatojumu tam, kādas nelabvēlīgas tiesiskās sekas tieši viņam rada šā likuma norma.

Līdz ar to pieteikums daļā par Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pielikuma „Administratīvās teritorijas, to administratīvie centri un teritoriālā iedalījuma vienības” 19.12. apakšpunkta iespējamo neatbilstību Satversmes 3. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

7. Savukārt šā lēmuma 1.1. un 1.4. apakšpunktā norādītie prasījumi nav piekritīgi Satversmes tiesai.

Prasījums izvērtēt Latvijas PSR Augstākās padomes dekrēta, kas paredzēja Krustpils rajona likvidāciju un administratīvu Jēkabpils un Krustpils pilsētu apvienošanu, atbilstību Satversmei nav pakļauts izskatīšanai Satversmes tiesā, jo Satversmes tiesas likuma 16. pants neparedz Satversmes tiesas kompetenci izvērtēt Latvijas PSR izdotu normu atbilstību Satversmei.

Tāpat Satversmes tiesai nav ar likumu piešķirta kompetence veikt pašvaldību orgānu un tās iestāžu rīcības un to pieņemto lēmumu kontroli.

8. Prasījums izvērtēt Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pārejas noteikumu atbilstību Satversmes 1., 2. un 101. pantam vispārīgi būtu piekritīgs Satversmes tiesai, tomēr Pieteikuma iesniedzējs nav norādījis un, saprātīgi interpretējot pieteikumā izklāstītos apsvērumus, kolēģija nevar izsecināt konkrētas attiecīgo pārejas noteikumu normas, kuru atbilstība augstāka juridiska spēka tiesību normām Satversmes tiesai būtu jāvērtē.

No Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 5. punkta izriet, ka pieteikumā ir jānorāda Satversmes tiesai piekritīgs prasījums, identificējot konkrētu tiesību normu, kuras atbilstība augstāka juridiska spēka tiesību normai Satversmes tiesai būtu jāvērtē.

Līdz ar to pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 5. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 1. un 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikuma Nr. 127/2024).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs*

Jānis Neimanis